

**MOLATSKA ŽUPA GOSPE OD POHOĐENJA
I ZAPUNTELSKA KAPELANIJA MALE GOSPE
(XIV.- XVI. ST.) [1]**

Kršćanstvo se ukorijenilo na otocima Molatu i Istu za vrijeme bizantskoga cara Justinijana u VI. st. Iz tog razdoblja potječu ostatci šest *Garških crikvi* na otoku Molatu, odnosno na području *Lo vreča, Luke,*

Karniškoga varha, Bavkula, Sirunjskog i otočića Rižnjaka

, te na otoku Istu u

uvali Mljake

. Od X. st. monasi benediktinskoga samostana sv. Krševana iz Zadra posjeduju otok Molat, te u molatskoj Lučini grade celu i crkvicu sv. Marije. Današnje mjesto Molat

do

XVI. st. nazivalo se upravo Luka, pa Selo sv. Marije.

Prvi svećenik iz Molata navodi se u arhivskim izvorima godine 1376., dok je sadašnja župna crkva Gospe od Pohođenja sagrađena godine 1479., odnosno njezin izvorni kasnogotički sloj. Iz tog razdoblja potječe i izvorni izgled zapuntelske crkve Male Gospe. Molatska župa i zapuntelska kapelanija prvi su put zabilježene godine 1504. Crkva sv. Mikule u Istu je unutar zapuntelske kapelanije, koja je podređena molatskoj župi. U XVI. st. poznata su nam četiri župnika u Molatu i tri kapelana u Zapuntelu, dok je rodom iz Molata sedam svećenika, a po jedan je iz Zapuntela i Brgulja.

Od kasnogotičkih arhitektonskih elemenata u župnoj crkvi u Molatu sačuvan je nadvratni natpis i dvije kamenice za svetu vodu iz kasnoga XV. st., dok je u zapuntelskoj crkvi sačuvana jedna kamenica za svetu vodu, minijaturna niša i dijelovi slavoluka, prekriveni žbukom, također datirani u kasno XV. st.

Od arhivske baštine navest ćemo matične knjige krštenih i vjenčanih molatske župe (1579.-1597.), a od tiskanih knjiga koje se čuvaju u Istu *Graduale...* (1585.) i *Sacrarum ceremoniarum...* (1582.).

Od zlatarskih predmeta sačuvani su po jedan gotički kalež iz Molata i Ista datirani u XV. st.,

gotički ciborij i ophodno raspelo iz Zapuntela iz istoga stoljeća, te ciborij iz Molata iz XV./XVI. st.

1. UVOD

Sudeći prema arheološkim nalazištima, kršćanstvo se u potpunosti ukorijenilo na otocima Molatu i Istu za vrijeme bizantskoga cara Justinijana (527. - 565.).^[2] U VI. st. datirane su *Garške crikve* na zapuntelskom

Lovreču, Luci i otočiću Rižnjaku

, brguljskom

Karniškom varhu

, molatskom

Bavkulu

i

Sirunjskom,

te išćanskim

Mljakama

. To su jednobrodne crkvice s polukružnim apsidama, danas u ruševnom stanju. Najvjerojatnije je crkva na kod Brgulja bila posvećena sv. Andriji ap., čiji je kult prenesen iz Carigrada, dok je crkva na Lovreču u Zapuntelu bila posvećena sv. Lovri. Otok su tada naseljavali romanizirani Liburni, koji su prakticirali istočnu liturgiju na grčkom jeziku.

[\[2\]](#)

Koncem VIII. st. navodi se na otoku Molatu groblje i crkva, koja je jedna od navedenih ranokršćanskih crkava.

[\[3\]](#)

Kroz VIII. i IX. stoljeće Hrvati naseljavaju otok, te u X. st. u potpunosti assimiliraju starosjedioce, ali preuzimaju kršćanske crkve nastavljajući prakticiranje liturgije, ali na svom starohrvatskom jeziku.

[\[4\]](#)

Iz toga je razdoblje lokalitet

Moslj

u

Zučići

odnosno benediktinska celia (stambeno-gospodarski kompleks) i crkva sv. Marije, čiji su vlasnici bili monasi benediktinskoga samostana sv. Križevaca u Zadru koji su posjedovali otok Molat i imali pravo ribarjenja u uvali Moladići.

[\[5\]](#)

Danakinja molatska Lutina, pa zato nije naseljeno, dobio ime Sv. Marija

(Crkva Marije de Jezu-Moslj)

Ime je 951. st. bilo ne náro za naselje Sv. Marije pred kraj prenosi se u Molat

[\[6\]](#)

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

© 2015. All rights reserved.

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović

Župa Molata i Zapuntela

Autor Don Oleg Petrović
